

Sygn.akt III AUa 515/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski

Sędziowie: SO del. Sławomir Bagiński (spr.)

SA Alicja Sołowińska

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 listopada 2013 r. w B.

sprawy z odwołania R. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji wnioskodawcy R. H.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 lutego 2013 r. sygn. akt IV U 65/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 515/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 27.11.2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. omówił R. H. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu organ rentowy powołał się na treść art. 57 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227). Stwierdził, że warunki do przyznania renty byłyby spełnione, gdyby całkowita niezdolność do pracy powstała przed 31.12.2005 r., ponieważ w dziesięcioleciu poprzedzającym ten dzień wnioskodawca ma wymagany pięcioletni okres składkowy i nieskładkowy. Organ rentowy stwierdził, że lekarz orzecznik uznał wnioskodawcę całkowicie niezdolnym do pracy od 21.06.2012 r., a w ostatnim dziesięcioleciu przed powstaniem niezdolności do pracy wnioskodawca posiada 4 lata 10 miesięcy i 16 dni, zamiast wymaganych 5 lat.

W dowołaniu od tej decyzji R. H. stwierdził, że w 21.06.2012 r. miał zawał, który uniemożliwił mu podjęcie pracy. Podał również, że ma przepracowane 57 dni w ramach prac społecznie użytecznych, za które pobierał wynagrodzenie wypłacane przez MOPS w B.. Na dowód tego dołączył zaświadczenie wydane przez MOPS w B..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu powtórzył argumenty wskazane w zaskarżonej decyzji. Ponadto organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca udowodnił łącznie 24 lata, 9 miesięcy i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Natomiast z dołączonego zaświadczenia Miejsko-Gminnego Ośrodka

Pomocy Społecznej w B. wynika, że z tytułu otrzymywanych zasiłków nie były odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne. Zatem okresy wymienione w tym zaświadczeniu pozostają bez wpływu na zaskarżoną decyzję.

Wyrokiem z 25.02.2013 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił odwołanie. Wyrok ten oparł na ustaleniu, że:

- wnioskodawca posiada 24 lata, 9 miesięcy i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych.;
- ostatni okres ubezpieczenia zakończył się 17.04.2011 r.;
- pięcioletni okres zatrudnienia, przypadający w przedziale 10 lat wnioskodawca posiada w okresie od 31.12.1995 r. do 30.12.2005 r.;
- w orzeczeniu lekarza orzecznika wnioskodawca został uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy od 21.06.2012 r.

Sąd Okręgowy stwierdził też, że w latach 2006-2010 wnioskodawca wykonywał pracę społeczno-użyteczną organizowaną przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w B. w wymiarze 456 godzin, a w zamian otrzymywał zasiłki, które nie stanowiły podstawy do objęcia wnioskodawcy ubezpieczeniem społecznym i zdrowotnym.

Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca nie spełnia kryteriów określonych w art. 57 ust.1 pkt 2 ustawy emerytalnej. W tym kontekście wskazał też na treść art. 58 ust. 1, 2 i 4 ustawy emerytalnej. Zdaniem Sądu Okręgowego, pracy społeczno-użytecznej nie można traktować jako okresu składkowego w rozumieniu art. 6 ustawy emerytalnej, ani jako okresu nieskładkowego (art. 7). Wskazał również, że nawet po hipotetycznym wliczeniu tej pracy do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawca nie spełnia kryterium określonego w art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej. Jednocześnie Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca nie ma 30 letniego okresu składkowego.

W apelacji od powyższego wyroku R. H. wniósł o jego zmianę i przyznanie praw do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy; ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sadowi pierwszej instancji.

W uzasadnieniu wskazał, że 4.03.2013 r. uzyskał dodatkowe zaświadczenie stwierdzające jego zatrudnienie w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w P., w okresie od 20.03.1973 r. do 1.07.1973 r. Według skarżącego, zaliczenie stażu pracy w powyższym przedsiębiorstwie powoduje, że okres składkowy i nieskładkowy wyniesie łącznie 25 lat i 1 miesiąc, co uprawnia go do otrzymania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na podstawie art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Stwierdził, że nie miał możliwości wcześniejszego złożenia omówionego wyżej zaświadczenia.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji. Wniósł także o pominięcie dowodu ze złożonego zaświadczenia o zatrudnieniu w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w P.. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wnioskodawca ani w postępowaniu rentowym, ani też w przed sądem pierwszej instancji nie podnosił, że zatrudniony był w tym przedsiębiorstwie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Za wyjątkiem łącznej długości okresów składkowych i nieskładkowych. okoliczności faktyczne nie były kwestionowane w apelacji. Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne ustalenia Sądu Okręgowego, z tym wyjątkiem, że uznaje, iż w okresie od 20.03.1973 r. do 1.07.1973 r. (3 miesiące i 13 dni) R. H. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w P.. Przyjęcie tej okoliczności jest uzasadnione treścią zaświadczenia złożonego wraz z apelacją (zaświadczenie k. 25). Dodatkowo Sąd Apelacyjny ustala, że w okresie 10 lat poprzedzających 21.06.2012 r. (dzień powstania niezdolności do pracy), jak też poprzedzających 13.09.2012 r. (dzień złożenia wniosku o rentę) R. H. miał 4 lata, 10 miesięcy i 16 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Ustalenia tego dokonano na podstawie akt rentowych (k. 9-41 i 53 akt ZUS).

Jedną z przesłanek nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy jest posiadanie wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego - tak stanowi art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227), dalej zwana „ustawą emerytalną”. Natomiast stosownie do art. 58 ust. 1 pkt 5 tej ustawy jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat, tak jak w przypadku wnioskodawcy, to warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5 lat. Z tym, że okres tych 5 lat powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej (art. 58 ust. 2 ustawy emerytalnej). Posiadanie wymaganego okresu w rozumieniu art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej jest także spełnione w wypadku mężczyzny całkowicie niezdolnego do pracy, o ile posiada on 30 lat okresów składkowych, o których mowa w art. 6 ustawy emerytalnej – wynika to z art. 58 ust. 4 ustawy emerytalnej.

W świetle ustaleń Sądu Apelacyjnego wnioskodawca nie ma pięciu lat okresów składkowych i nieskładkowych w ciągu ostatniego dziesięciolecia, licząc wstecz, zarówno od daty zgłoszenia wniosku o rentę, jak też od daty powstania niezdolności do pracy.

W tym względzie słuszne było stanowisko Sądu Okręgowego, który nie uznał za okres składkowy lub nieskładkowy okresu wykonywania przez wnioskodawcę prac społecznie użytecznych.

Praca taka jest wykonywana na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U.2013.674 j.t.), dalej zwana „ustawą o promocji zatrudnienia”. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 23a) tej ustawy prace społecznie użyteczne oznaczają prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę. W myśl art. 73a ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia: na wniosek gminy starosta może skierować bezrobotnego bez prawa do zasiłku korzystającego ze świadczeń z pomocy społecznej do wykonywania prac społecznie użytecznych na terenie gminy, w której bezrobotny zamieszkuje lub przebywa, w wymiarze do 10 godzin w tygodniu.

Praca taka nie podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, bowiem nie jest wymieniona w art. 6 ust. 1 i 2 oraz art. 6a i 6b ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2009.205.1585 j.t.), a przepisy te całościowo wskazują jakie osoby podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu.

Z powyższego wynika, że prace społecznie użyteczne nie mogą być uznane za okres składkowy - okres ubezpieczenia w rozumieniu art. 6 ust. pkt 1 ustawy emerytalnej. Prace te nie mogą być też uznane za inne okresy składkowe wymienione w art. 6 ust.1 pkt 2-10 ustawy emerytalnej, ani tym bardziej za okresy wymienione w art. 6 ust. 2 - jako, że ten ostatni przepis dotyczy okresów sprzed 15.11.1991 r. Prace społecznie użyteczne nie mogą być także uznane za okresy nieskładkowe, ponieważ nie wymienia ich art. 7 ustawy emerytalnej.

Z uwagi na podane przez skarżącego okoliczności dotyczące uzyskania zaświadczenia złożonego wraz z apelacją, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do pominięcia tego dowodu na podstawie art. 383 k.p.c. Uwzględnienie wskazanego w zaświadczeniu okresu zatrudnienia, jako okresu składkowego, powoduje, że wnioskodawca ma 25 la, 1 miesiąc i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Nie zmienia to jego sytuacji w zakresie uprawnień do renty.

Przed wejściem w życie ust. 4 art. 58 ustawy emerytalnej, dodanym przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2011 r. (Dz.U.2011.187.1112), to jest przed 23 września 2011 r., do spełnienia przesłanki określonej w art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, wystarczające było - w przypadku mężczyzny całkowicie niezdolnego do pracy - posiadanie 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Wynikało to z interpretacji art. 57 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy emerytalnej przedstawionej w uchwale Sądu Najwyższego z 23.03.2006 r., w sprawie I UZP 5/05.

Obecnie na skutek zmiany stanu prawnego, to jest dodania ust. 4 do art. 58 ustawy emerytalnej (o czym już wspomniano), wymagane jest posiadanie 30 lat okresów składkowych. Wnioskodawca ma tych okresów mniej niż 30 lat.

Nawet gdyby przyjąć interpretację, że do okresów, o których mowa w art. 58 ust. 4 ustawy emerytalnej można by zaliczyć okresy ubezpieczenia społecznego rolników (art. 10 ust. 1 pkt w zw. z ust. 2 ustawy emerytalnej), to takich okresów wnioskodawca nie posiada. W kwestionariuszu złożonym wraz z wnioskiem o rentę podał, że w okresach: 13.09.1970 r. – 23.10.1973 r. i 18.05.1975 r. – 21.11.1979 r. pracował w gospodarstwie rodziców. Jednakże nie był on rolnikiem w rozumieniu ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U.1977.32.140). W zakresie zaopatrzenia emerytalnego rolników nie podlegał zatem wówczas zabezpieczeniu społecznemu. Dlatego okresu od 1.07.1977 r. do 23.11.1979 r. nie można byłoby by uznać za okres o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z ust. 2 ustawy emerytalnej.

Wszystkie powyższe okoliczności wskazują, że apelacja nie jest uzasadniona i dlatego na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w wyroku